

مذاکرات مجلس شورای ملی

صورت مشروح مذاکرات مجلس شورای ملی روز سه شنبه (۲) مردادماه ۱۳۵۲

فهرست مطالب:

- ۱- قرائت اسامی غائبین جلسه قبل.
- ۲- طرح و تصویب گزارش کمیسیون دارائی راجع به فروش و خرید نفت بین دولت شاهنشاهی ایران و شرکت های خارجی و انقضاء قرارداد کنسرسيوم مصوب ۱۳۳۳ و ارسال به مجلس سنا.
- ۳- طرح گزارش کمیسیون دارائی و بودجه و انتخاب ۱۵ نفر مستشار اصلی و ۵ نفر مستشار جانشین دیوان محاسبات.
- ۴- قرائت دستور و تعیین موقع جلسه آینده - ختم جلسه .

جلسه فوق العاده مجلس ساعت ۶ بعد از ظهر برباست آقای مهندس عبدالله ریاضی تشکیل گردید

۱- قرائت اسامی غائبین جلسه قبل.

رئیس - اسامی غائبین جلسه قبل قرائت میشود .

(بشرح زیر خوانده شد)

غائبین با اجازه - آقایان:

مهندس اردلان - غلامرضا بهادری - پرویزی - جوانشیر - دکتر سعید حکمت - دیهم - دکتر سعید - دکتر شریف امامی - حیدر صائبی - دکتر فضل الله صدر - دکتر وجیه الله صدر - مرندی - ناصرزاده - نامور - دکتر گاکیک .

غائبین مریض - آقایان:

دکتر اسکوثیان - امام مردی - امیری - بدرخانی - دکتر جزایری - دکتر حاتم - تیمسار حکمی - اسمعیل خزیمه - دکتر هنوردی - شریفها - فروتن - دکتر فروزین - فرهادپور - سید کاظم مسعودی - مشایخی - دکتر محمد حسین موسوی - مهرزاد - مهندس عطائی .

۲- طرح و تصویب گزارش کمیسیون دارائی راجع به فروش و خرید نفت بین دولت شاهنشاهی ایران و شرکت های خارجی و انقضاء قرارداد کنسرسيوم مصوب ۱۳۳۳ و ارسال به مجلس سنا

رئیس - وارد دستور میشود دنباله کلیات لایحه

فروش و خرید نفت بین دولت شاهنشاهی ایران و شرکت های خارجی و انقضاء قرارداد کنسرسيوم مصوب ۱۳۳۳ مطرح است آقای حکمت یزدی بفرمائید .

حکمت یزدی - جناب آقای رئیس ، نمایندگان

محترم ، دیروز که از طرف حزب و فراکسیون مأموریت پیدا کردم که در اطراف این رویداد بزرگ و این لایحه ای که مبشر آزادگی ، آزادی ، حریت ، مالکیت و تمام نعم و آثار ناشیه از حریت و مالکیت است در اینجا عرایضی بنمایم از قرآن مجید استعانت گرفتم به تیمن این امر به قرآن مجید تقال زدم خدای من گواه است آیه ای که برای شما می خوانم در قرآن مشاهده کردم ان الذین قالوا ربنا الله ثم استقاموا . تتنزل علیهم

۳۱ قرارداد مطلبی است بسیار والا، مطلبی است که بحیات همیشگی قراردادهای مشتمل خاتمه میدهد این مطلب مهمی است که باید از طرف مجلس شورای ملی ایران اعلام رأی شود و رأی بدهد بالغاً قرارداد مطلب الغاء بالاتر از اینست الغاء هرگونه قراردادی که کوچکترین خدشه‌ای بحق مالکیت یا اعمال حق مالکیت ما احياناً وارد کند ما تاریخ نوی باز می‌کنیم آن تاریخ برای همیشه بسته شده آنچه قرارداد داریم در حد قرارداد فروشنده با خریدار مورد اعتماد است و پس دیگر ما آن چنان قراردادهای نخواهیم داشت بنابراین این سند بزرگ و افتخار آمیز است. من وظیفه دارم که بعنوان نماینده مجلس شورای ملی بهترین تبریکات، صمیمانه‌ترین تحیات ملت ایران را به خاکبای مقدس شاهنشاه آریامهر عرضه بدارم و چه میتوانم بکنم جز آنکه از خدای بزرگ خدای قادر قاهر خدائی که همه امور بدست او است و خدائی که بهترین حاکم است (صحیح است) از او بخواهم که بچنین شاهنشاه بزرگی که تصمیمش نه تنها رفاه ملت ایران را تأمین میکند بلکه برای رفاه تمام ملت است بچنین بزرگواری طول عمر عنایت کند (احسن) عبارت خلدالله ملکه بهترین عبارت است عرض دیگری ندارم (احسن-احسن).

رئیس- آقای ریگی بفرمائید.

ریگی- جناب آقای رئیس: همکاران محترم برای همه ما افتخار بزرگی است که امروز لایحه‌ای را تحت بررسی و تصویب قرار بدهیم که بموجب آن بندهائی را که متجاوز از ۷۰ سال بدست و پای اقتصاد نفت ایران بوسیله خارجی بستو شده بود می‌گسلیم و ایران و ایرانی را حاکم بر سرنوشت اقتصاد نفت خود نموده و بر سلطه دیرینه بیگانگان در این قسمت خاتمه داده وزیر بنای محکمی برای رشد اقتصادی مداوم و پیشرفت سریع کشور بنیان می‌گذاریم (صحیح است- احسن).

برای امثال بنده که عمری را در شرکت نفت گذرانده و از نزدیک شاهد و ناظر اعمال بی‌رویه و دخالت‌های ناشایست بیگانگان در نفت خود بوده‌ایم این قرارداد معنای بیشتری میدهد و ما میدانیم که ملت ایران با انعقاد این قرارداد کجا بوده و بکجا رسیده است.

بنظر من قطع نظر از ازدیاد درآمد اگر بموجب این قرارداد ما فقط موفق شده باشیم دست اجانب را از دخالت در نفت خود کوتاه کرده و سلطه خارجی خاتمه دهیم این خود موفقیت بسیار بزرگی است (صحیح است) زیرا ارزش حاکمیت ملت چنان عظیم است که کشورها برای حفظ حاکمیت ملی و پرستیژ خود حتی از بذل جان و مال خود فروگذار نکرده (احسن) و ما همه روزه نمونه‌های بارز آن را در جهان با چشم خود می‌بینیم. ما در شرکت نفت علاوه بر اینکه دیده‌ایم که چگونه ثروت ملی را بیگانگان بتاراج می‌برند، شاهد تادیبات و بی‌اعتنائیها که بیگانگان نسبت بکارکنان ایرانی نفت را می‌داشتند نیز بوده‌ایم (صحیح است). همین جناب آقای دکتر رضا فلاح که بدون تردید یکی از برجسته‌ترین کارشناسان نفتی جهان است و شرکت نفت ایران امروز بنحوشایسته از وجود ایشان استفاده میکند و در آن روزهای سیاه کنار گذاشته شده بود در حاشیه کار می‌کرد و کسانی از خارجیان در کار نفت امرونی می‌کردند که حتی بکنفر از آنها تحصیلات و اطلاعات امثال دکتر فلاح را نداشتند.

بنابراین قراردادی که امروز در اینجا تحت بررسی است و صرفاً تراوش فکر اندیشمند شاهنشاه آریامهر رهبر خردمند ملت ایران میباشد (صحیح است) تنها دلیل خاتمه دادن به تسلط خارجی و انتقال اختیار و حاکمیت ملت ایران ب اقتصاد نفت میتواند افتخار بزرگی برای ما باشد (صحیح است- احسن).

همکاران محترم- چون ناطقین دیگر جنبه‌های مختلف این قرارداد را تجزیه و تحلیل و بعضی شماتت‌سازان بنده فقط قسمت مربوط به کسب درآمد ایران را از آن مورد مطالعه قرارداد و بدون اینکه بارقام و اعداد زیادی اشاره کنم خواهم گفت که پس از تصویب و اجرای این قرارداد درآمد ملت ایران به چه مقدار بالغ خواهد شد.

چنانکه اطلاع دارید ملت ایران همیشه در طول تاریخ نفت برای ازدیاد درآمد خود تلاش کرده و برای نخستین بار اعلیحضرت فقید رضاشاه کبیر در سال ۱۹۳۴ شرکت سابق نفت انگلیس و ایران را مجبور فرمودند که

درآمد ایران را به بیش از ۲ میلیون لیره استرلینگ افزایش دهد ولی متأسفانه این ازدیاد درآمد هم بموجب قراردادی که آنوقت وجود داشت ناچیز بود و تأثیر چندانی در اقتصاد مملکت نداشت تا اینکه پس از ملی شدن نفت و عقد قرارداد ۱۹۵۴ که سهم ایران بر اساس ۵۰-۵۰ تعیین گردید در آمد ما از نفت شروع با افزایش کرد.

در اینجا خوب است همکاران محترم بدانند که درآمد نفت ایران در تمام طول عملکرد ۵۰ ساله شرکت نفت سابق انگلیس و ایران آنقدر ناچیز بود که حتی بادرآمدی که در یکسال بعد از سال ۱۹۶۰ نصیب ایران میشد برابری نمی‌کرد (صحیح است).

متأسفانه چنانکه میدانیم چون قرارداد نفت ۱۳۳۳ با شرکت های عامل نفت بنام کنسرسیوم نیز آنطور که باید منافع ایران را تأمین نمی‌کرد بابتکار و پیشوائی ایران و از طریق اوپک و با رهبری شاهنشاه آریامهر قرار داد الحاقی بهمن ۱۳۴۲ با کنسرسیوم منعقد گردید و بموجب آن افزایش درآمدی از قرار هر بشکه ۳/۹۲ سنت که از سال ۱۹۶۴ شروع و به ۱۱/۱۸۷ سنت در سال ۱۹۷۵ بالغ میگردد برای ایران تأمین گردید و اصل ۵۰-۵۰ واقع به اصل ۴۴-۶۰ ب نفع کشور ایران تغییر یافت.

اقدام دیگر در افزایش درآمد ایران در نفت در سال ۱۹۷۰ صورت گرفت که نرخ مالیات برد درآمد از نصف به ۵۵ در صد افزایش داده شد و بالاخره طی مذاکرات مفصلی که در زمستان سال ۱۳۴۹ بین اوپک و شرکت های نفت در تهران بعمل آمد و پس از آنکه شاهنشاه در اجتماع تاریخی سنا با حضور کلیه وزرای کشورهای عضو اوپک نطق تاریخی خود را ایراد و به شرکتها هشدار دادند مقدمات امضای قرارداد جدیدی فراهم و درآمد ایران از هر بشکه ۸۷/۳ سنت به ۱۲۸/۶ سنت در بشکه فزونی یافت و در سال ۱۹۷۰ کل درآمد ایران به بیش از ۴۴۳ میلیون لیره استرلینگ بالغ گردید.

همکاران عزیز

بموجب قرارداد جدید اولاً در سال جاری اضافه درآمد معادل ۱۲۰ میلیون دلار بابت رقم تعدیلی و همچنین در آمد اختصاصی حاصل از صدور ۲۰۰ هزار بشکه در

روز و اضافه درآمد مربوط به اول ژانویه تا ۳۱ مارس ۱۹۷۳ که به تفصیل در قرارداد ذکر گردیده و مورد مطالعه قرار داده اند بایران تعلق خواهد گرفت.

ثانیاً باتوجه باینکه بموجب قرارداد جدید تصمیم گیر نحوه تولید و صدور نفت خود ایران خواهد بود و موازی با احتیاجات عمرانی تولید بالا خواهد رفت و همساله درآمد ایران فزونی خواهد داشت. و احتمالاً در سالهای آینده درآمد ما بالغ ۳۵۰۰ میلیون در سال خواهد شد.

ضمناً چون اختیارات اقتصاد نفت، بموجب این قرارداد از لندن به تهران منتقل و اداره کامل صنعت نفت بدست مهندسين و کارشناسان ایرانی داده شده است و امید است کار آئی تولید نفت از جاهها بالا برود همانطور که جناب آقای نخست وزیر در نطق خود اشاره فرموده اند و آقای دکتر فلاح به تفصیل وجوه آن را در کمیسیون توضیح و بیان داشتند اگر کار آئی تولید فقط یک درصد افزایش یابد در آمدی معادل ۱۰۰۰۰ میلیون دلار در سنوات این قرارداد نصیب ملت ایران خواهد شد از طرفی نباید فراموش کرد که بعد از این قرار داد شرکت ملی نفت ایران در تمام طول عملیات نفتی از تولید و تصفیه گرفته تا حمل و فروش در بازار شرکت خواهد داشت و این امر خود درآمد ما را بالا خواهد برد (صحیح است).

همکاران عزیز- چنانکه بعضی رسید در آمد ایران بموجب این قرارداد بالا خواهد رفت ولی ما افتخار میکنیم که در کشور ما درآمدهای نفت تحت توجهات خاصه شاهنشاه آریامهر و برنامه‌های دولت منحصر آ صرف آبادی و عمران مملکت خواهد شد (صحیح است)؛ چنانکه در ده سال اخیر ما توانسته‌ایم با استفاده صحیح از درآمدهای نفتی آنقدر در توسعه اقتصادی کشور توفیق حاصل کنیم که بالاترین رشد اقتصادی جهان را دارا شویم. در برنامه پنجم که از امسال آغاز شده است در

استان بلوچستان و سیستان برنامه عمرانی وسیعی پیش بینی شده و در دست اجرا است بطوریکه امید است در طول برنامه ریزی در حدود ۵۰۰ میلیون دلار از همین درآمدهای نفتی در استان مزبور خرج شود ولی متأسفانه

کشورهائی هستند که این کار را نمیکند برای نمونه دولت عراق که در همسایگی مافزار دارد و با جمعیتی کم و معادل $\frac{1}{5}$ جمعیت ایران درآمد نسبتاً سرشاری از نفت دارد مردم نجیب عراق را از هرگونه استفاده صلحجویانه از ثروت ملی خود محروم ساخته و درآمدها را صرف برادرکشی و حتی ارسال اسلحه قاچاق به کشورهای مسلمان و تربیت چریک و آدم کشی میکند (صحیح است). ولی ما خوشوقتیم که درآمدهای نفتی ما صرف صلح و آشتی و رفاه و آسایش مردم و دفاع از مملکت میشود. همکاران محترم در خاتمه در مقام مخابر کمیسیون دارائی میخواهم بعرض برسانم که این قرارداد در جلساتی که از ساعت ۹ صبح شنبه شروع و تا ساعت ۸ شب ادامه داشت با حضور نمایندگان دولت و شرکت ملی نفت ایران دقیقاً بررسی و مورد رسیدگی قرار گرفت و با توضیحات مفصلي که از طرف آقای وزیر دارائی و مخصوصاً جناب آقای دکتر رضافلاح و جناب آقای فؤاد روحانی و جناب آقای دکتر مینا و آقای مهندس ایزدی برای اعضاء کمیسیون داده شد با خوشحالی و مسرت قبول گردید. و اینک امید است این قرارداد که یکی از افتخار آمیزترین لوايح دولت جناب آقای هويدا است بپاد بود این دوره درخشان مجلس شورای ملی مورد تصویب قرار گیرد (احسن - احسن).

رئیس - آقای رشیدی بفرمائید.

رشیدی - بنام خداوند بزرگ و بنام شاهنشاه

آریامهر

جناب آقای رئیس، نمایندگان محترم ملت، بنده هم امروز مانند سی میلیون ایرانی علاقمند به رژیم شاهنشاهی و موجودیت کشور خویش با غرور و افتخار و سربلندی و پیروزی بزرگی که در اثر درایت، کیاست و رهبریهای دایمانه شاهنشاه آریامهر در امر نفت نصیب ملت ایران گردیده است، از جانب سازمان کارگران ایران و همه زحمتکشان این مملکت بر رهبر کبیر انقلاب ایران تبریک و تهنیت عرض مینمایم (احسن). ما پس از بدست آوردن پیروزیهای درخشانی در پرتو انقلاب ایران، امروز به یکی دیگر از بزرگترین پیروزیهای ملی خود در آغاز دهه دوم انقلاب دست یافته ایم و ملت

سربلند ایران، این پیروزی بزرگ را با شکوه و جلال هر چه تمامتر جشن میگیرد و در برابر قدرت خلاقه شاهنشاه سر تعظیم فرود می آورد (صحیح است - احسن). زیرا ما این موفقیت بزرگ و دیگر موفقیتهایی که در راه پیشرفت و عظمت این مرزوبوم بدست آورده ایم ناشی از فداکاریها، از خودگذشتگیها و ابتکارات شخص شاهنشاه آریامهر و بیداری و هوشیاری و نیروی تزلزل ناپذیر ملت شریف ایران میدانیم (صحیح است). این پیروزی بزرگ در اثر تلاش و مجاهدت چندین ساله رهبر خردمند ملت ایران و پشتیبانی بیدریغ ملت از شاهنشاه خود بدست آمده است (صحیح است) در اسفندماه ۱۳۲۹ بود که ملت ایران با الهام از اندیشه های والای شاهنشاه خود صنعت نفت را در کشور ملی اعلام کرد و با این اقدام توجه همه جهانیان را متوجه این سرزمین کهن سال نمود. در آنروز نیروهای استعماری با تمام قوا کوشیدند مانع از پیروزی ملت ایران در این امر شوند. اگر چه آنها در این راه موقتاً توفیقی بدست آوردند و نگذاشتند بر نامه ملی شدن صنعت نفت بر طبق نیت شاهنشاه و خواست ملت ایران بطور کامل عمل شود اماما مفتخر و سربلندیم که در آنزمان تنها کشور و ملتی بودیم که دست بچنین مبارزه بی امانی علیه استعمار زدیم و از آن روز این مبارزه برای بدست آوردن پیروزی کامل ادامه یافت و شاهنشاه ما همواره در فکر استیفای کامل حقوق ملت ایران در امر نفت بودند و همیشه از هر فرصتی برای حقانیت ملت ایران با رشادت و قاطعیت استفاده کردند (صحیح است) اما شاهنشاه خوب میدانستند که برای رسیدن به پیروزی واقعی در کلیه مسائل نیاز بیک انقلاب بزرگ در این مملکت است و این فکری بود که از ابتدای جلوس بمقام سلطنت تعقیب میکردند تا اینکه در روز ششم بهمن ۱۳۴۱ دست به انقلابی عظیم و همه جانبه زدند انقلابی که اوضاع اجتماعی، اقتصادی و سیاسی ایران را یکباره دگرگون ساخت (صحیح است) و پایه های ظلم و بیدادگری را درهم فروریخت و بنای ایرانی آباد و آزاد نهاده شد (صحیح است) از آنروز ما شاهدو ناظر موفقیتهای عظیم و درخشانی در راه پیشرفت و عظمت کشور خود و تأمین سعادت هر چه بیشتر هم میهنان خویش

بوده ایم و نیز شاهد و ناظر پیروزیهای ارزنده ای در امر نفت نه تنها برای ملت ایران، بلکه با تدابیر شاهنشاه برای سایر کشورهای صاحب نفت بودیم. آرزوی شاهنشاه بزرگ ما حاکمیت مطلق ملت ایران بر صنایع نفت بود که امروز با کمال سربلندی شاهد آن هستیم که ما با این اقدام به سیاست استعماری در امر نفت برای همیشه خاتمه دادیم (صحیح است) و از تلاش و مبارزه چندین ساله خود نتیجه قاطع گرفتیم (صحیح است) اجازه بدهید شمه ای از وضع گذشته کارگران و حال، در صنعت نفت به اطلاع شما برسانم. قبل از ملی شدن نفت و حتی بعد از آن روش کمپانیهای نفت یا بقول هم مسلک گرامی جناب آقای هويدا نخست وزیر خدمتگزار ایران غولهای نفتی، آنچنان کارگران زحمت کش این صنعت را در اسارت در آورده بودند که به هیچکس اجازه کوچکترین اظهار نظری، حتی در کاری که به او محول شده است نمی دادند، از داشتن سند بکاو نمایندگی کارگر و مرجعی که بتواند در مورد منافع کارگران صحبت کنند محروم بودند زیرا آنها برای ادامه سیاست نکتت بار خود در این مملکت یا ممالک دیگر به یک چیز نیاز داشت و آن عقب ماندگی آن اجتماعی از نظر آموزش فکری بود. ولی انقلاب ایران به یکباره به همه این نابسامانیها خاتمه داد و امروز کارگران صنعت نفت، خود صاحب نظر در پیشرفت صنعت نفت هستند (صحیح است). امروز در پرتو انقلاب ایران و پیروزیهای که در امر نفت بدست آورده ایم کارگران صنعت نفت با کمال آزادی و صفا و صمیمیت مسائل خود را با رؤسای مربوطه در میان میگذارند بحث می کنند، تبادل نظر می نمایند تا آنراهی که زودتر آنان را بمقصد برسانند انتخاب کنند. دیگر کسی در صنعت نفت ایران وجود ندارد که بکار کارگران صنعت نفت بگوید تو کاره ای نیستی و یا تو حق اظهار نظر نداری. من در اینجا لازم میدانم بدولت جناب آقای امیر عباس هويدا صمیمانه تبریک بگویم که این توفیقی را داشتند تا اراده شاهنشاه را در استیفای کامل حقوق حق ملت ایران در امر نفت بمرحله اجرا در آورند و توفیق دولت ایشان را در راه رسیدن به پیروزیهای عظیم تری از خداوند بزرگ آرزو میکنم (احسن) باید در اینجا از کارکنان صنعت نفت صمیمانه سپاسگزار بود

که بایبیداری و هوشیاری و علاقمندی هر چه تمامتر باعث سربلندی این صنعت عظیم ملی در سراسر دنیا گشته اند (صحیح است). و به حق باید از مدیریت شخص جناب دکتر اقبال که با الهام از نیت شاهنشاه این چنان در پیشبرد این صنعت مجاهدت نمودند صمیمانه تشکر کرد (احسن). من اطمینان دارم و بشما نمایندگان ملت اطمینان میدهم که کارگران صنعت نفت از این پس بادرک و وظیفه مهمی که این پیروزی به آنها محول نموده است شایستگی و لیاقت بیشتری از خود نشان خواهند داد و به کسانی که سعی میکنند مانع این پیروزی افتخار آمیز در آینده بشوند جوابی دندان شکن خواهند داد و کوشش خواهند کرد که روز بروز موجبات افتخار، سرافرازی و پیشرفت و عظمت کشور خویش و این دستگاه عظیم صنعتی کشور را فراهم نمایند. بنابراین سایر کارگران سراسر کشور همگام با کارگران صنعت نفت این موفقیت بزرگ را جشن میگیرند (صحیح است) و بخوبی موقعیت وطن خود را درک می کنند و با بیداری و هوشیاری مراقب همه مسائل خواهند بود تا هیچکس نتواند کوچکترین خدشهای در پیشبرد هدفهای ما بوجود آورد (صحیح است) مادیرگر بدوران هفتادساله سیاست های استعماری در امر نفت خاتمه دادیم بارها گفته ایم و باز هم میگوئیم: ما با اتحاد و یکپارچگی تمام پشت سر رهبر کبیر انقلاب ایستاده ایم و تمام هدفها و برنامه های شاهنشاه را با قاطعیت اجرامیکنیم و اگر روزی بنا باشد که کسی در این راه فدا شود ما کارگران اولین گروهی خواهیم بود که جان خود را در راه حفظ رژیم سلطنت مشروطه ایران و استقلال و تمامیت ارضی این مملکت فدا خواهیم نمود (احسن) بگذار همه ملل عالم بدانند که امروز دو عامل موجبات بدست آوردن این همه پیروزی برای ملت ایران را فراهم ساخته است یکی کیاست و سیاستهای مدبرانه رهبر شجاع انقلاب و بینش و بینایی ایشان در مسائل بین المللی و دیگر اتحاد و همبستگی عمیق ملت ایران با شاهنشاه خود و این ملت نشان داده است که هر وقت پای منافع ملی در میان باشد تنها کوچکترین اختلافی نخواهند داشت بلکه در آن لحظه تنها چیزی که فکر می کنند همان حفظ منافع ملی است (صحیح است) من در اینجا بشما جناب وزیر دارائی صمیمانه تبریک میگویم که از موجبات افتخار ملت

ایران هستبد (صحیح است) همچنین بجناب دکتر اقبال که موجبات افتخار ایران را در صنعت نفت در تمام جهان فراهم کردند صمیمانه تبریک میگویم (احسن) در خاتمه عرایض احساسات قلبی همه کارگرانی که قلبشان مالا مال از عشق شاهنشاه و وطن است پیشگاه مبارک شاهنشاه تقدیم وسعادت و سلامتی رهبر باتدبیر انقلاب ایران و علیاحضرت شهناوی نیکوکار و والاحضرت ولایتعهد را از درگاه خداوند متعال آرزو مند است (صحیح است) و امیدوارم که همیشه شاهد پیروزیهای ارزنده تری در راه تأمین رفاه و آسایش و سر بلندی ملک و ملت باشیم (احسن - احسن).

رئیس - آقای دکتر بیت منصور بفرمائید.

دکتر ویلسون بیت منصور - آقای رئیس - نمایندگان گرانقدر ملت ایران

در طی شش سال افتخار نمایندگی اقلیت شاهدوست و میهن پرست آشوری - کلدانی و سالیان شکوفان انقلاب شاه و ملت، دولت خدمتگزار هم مسلک هویدا همواره مباهی و مفتخر است که لوابی در جهت تحقق آرمانهای ملی برای تصویب بقوه مقننه عرضه نماید (صحیح است).

امروز از سوی نمایندگان اقلیت های مذهبی این افتخار نصیب اینجناب میگردد، درباره لایحه ای که در تاریخ مبارزات حقه ملت ایران برای استیفای یکی از اساسی ترین حقوق خود که بگواهی تاریخ همواره نقش های گوناگونی را در حیات سیاسی ما به عهده داشته صحبت نمایم (احسن).

با تصویب این لایحه پس از هفتاد سال بتسلط خارجی بصنایع نفتی ایران خاتمه داده میشود و حاکمیت مطلق ملت ایران بر این صنعت عظیم اعلام میگردد (صحیح است) لایحه نفت و آنچه که در آن بسود قشر های ملت ما است سخن رفته است ولی سخن ما از توصیف احساسات فوق العاده گروه های مختلف ملی و موکلین ما است که با ارسال نامه و تلگرافهای بیشمار تقاضا دارند که این موقعیت که بزرگترین رویداد تاریخ معاصر ایران است، جشن گرفته شود (احسن).

تردیدی نیست که مسئله نفت با تمام فراز و

نشیب هائیکه در طول هفتاد سال برای ملت ما داشته است چیزی نیست که بتوان بیاد بودی از آن گذشت، بلکه باید همه جهانیان بدانند این موقعیت تنها در اثر بصیرت و لیاقت و هوشیاری شاهنشاه بزرگ بدست آمده و طراح انقلاب بزرگ اجتماعی ایران است که آنچه را دیگران باسانی و سادگی از دست داده بودند با مهارت و اندیشمندی پس گرفته اند (صحیح است).

در دنیایی که نفت جنبه اقتصادی دارد همواره نقش های گوناگونی را در حیات سیاسی ملت ها به عهده داشته است، بدست آوردن چنین موقعیتی در این لایحه برای ملت مایک موهبت است و این موهبت را مردم ایران از شاهنشاه بزرگ خود دارند که با بدست گرفتن اختیار اکتشاف، تولید، پالایش، بهره برداری و صدور نفت را سامان داده و برای همیشه بدخالت های کمپانیهای نفتی پایان بخشیده (صحیح است).

قرارداد حاضر نتیجه تلاش و کوشش بی گیر، توسل بتمام تدابیر و ابتکارات و مبارزه ای بی امان و خستگی ناپذیر شاهنشاه برای اثبات حقانیت ایران و تحقق بخشیدن به هدف مبارزات هفتاد ساله ملت ایران برای استیفای کامل منافع مملکت است، از این روست که امروز همه طبقات ملت ایران از خوزستان گرفته تا بلوچستان و از جزیره ابوموسی تا آستارا مراتب سپاس و تشکر خود را اعلام میدارند (احسن).

حق شناسی ایرانیان یک سنن ملی و قومی است و همین حق شناسی هاست که ملت ایران را در میان دیگر ملل، صاحب یک تاریخ مدون و درخشان نموده است.

فلسفه قوم ایرانی اعتقاد به سنن و ملیت و اتکاء به فرهنگ و ادب آن در وفاداری به نظام مقدس شاهنشاهی موجب گردیده که ملت ایران در سخت ترین لحظات زندگی خود بر مشکلات فائق آمده و به حیات خود ادامه دهد (صحیح است - احسن).

در این لحظه، تجدید یکی از همان لحظات تاریخی است که با اتکاء به همان فلسفه ایرانی و همبستگی و اتحاد ملی قادر خواهیم بود نه فقط به تحقق آرمانهای ملی خود برسیم، بلکه با قدم های استوار تر بسوی پیروزیهای بازم بیشتر گام برداریم (احسن).

در خاتمه بار دیگر مراتب سپاس و تشکر بی پایان اقلیت های مذهبی زردشتیان، آرامنه، کلیمیان و آشوری را که در لوی رژیم شاهنشاهی ایران هم آهنگ و هم گام و هم صدا با تمام هموطنان خود در سازندگی این کشور بزرگ کوشا هستند بعرض پیشگاه مبارک شاهنشاه آریامهر میرساند و از درگاه احدیت برای رهبر بزرگ ایران دوام عمر و بقای سلطنت آرزو دارد (احسن - احسن).

رئیس - آقای احتشامی بفرمائید.

احتشامی - همکاران عزیز و بسویژه هم مسلکان بزرگوارم با بیانات شیوا و رسای خود پیرامون اهمیت و نتایج تاریخی و درخشان قرارداد فروش و خرید نفت، مالکیت مطلق و حاکمیت کامل ایران بر صنایع و منابع نفت حق مطلب را آنچنان ادا کردند که مرا بی نیاز از هر گونه توضیح دیگری میکند. ارادتمند فقط در طی چند دقیقه به بحث پیرامون تاریخچه آن می پردازم و می کوشم تا آنجا که می توانم بسا استفاده از نظرات محققان از زوایای ابهام آمیز آن برده برگیرم. باشد تا مورد توجه صاحب نظران قرار گیرد. باید بعنوان مقدمه بعرض برسانم که در تاریخچه ایجاد شرکت های نفتی، بحران ها و فرازونشیب ها و مبارزات بی گیر و پرهامنه ای چشم می خورد که همه از سودجویی و افزون طلبی شرکت های استعمارگر نفتی حکایت می کند.

ماجرای نفت مسانند سایر اموریکه در زندگی بشر تحول و دگرگونی های فراوانی بوجود آورده آغازی آرام و بدون جنجال و هیاهو داشته است فصل تاریخ نفت در جهان از سال ۱۸۷۲ میلادی آغاز میشود و در دیباچه آن نام یک انگلیسی بنام «بارون ژولیوس روبرت» بچشم می خورد. این مرد با دوراندیشی هر چه تمامتر امتیازی از دولت وقت ایران گرفت که در تمام مناطق ایران در ازای پرداخت چهل هزار لیره طلا با استخراج نفت پردازد. او با دورنگری با اهمیت و نقش نفت در بکار انداختن چرخهای صنعت بخوبی پی برده و به نقش طلای سیاه در جهان آینده واقف بود.

ولی برنامه او با نا کامی مواجه شد و با تمام جهد و کوششی که بکار بست نتوانست از امتیاز تحصیل شده بهره برداری کند و چون مردم آن روزگار نفت را یک

ماده روغنی بدبو میدانستند که مصرف آن فقط آفرودختن چراغ های نفتی بود به همین علت با او همگامی و همکاری نکردند و چون آن مردوسایل و اعتبار کافی برای اکتشاف نفت در اختیار نداشت علیهذا دولت ایران امتیاز نامه را ملغی ساخت و رو بتر هم که نتوانسته بود با رزوه های طلائی خود جامه عمل بپوشاند از فرط اندوه در گذشت و فقط وصیت کرد که بر روی سنگ قبر او مشعلی ترسیم کنند و در زیر آن بنویسد: «روشنائی سابق شرق، ولی بامرگ او موضوع پایان نگرفت بطوریکه سالها بعد مردی انگلیسی بنام «ویلیام دارسی» که در زمین شناسی اطلاعات جامعی داشت و مرد بسیار ثروتمندی نیز بود موفق شد در سال ۱۹۰۱ میلادی از ایران امتیاز نفت بگیرد و طی سالها کوشش و مجاهدت سرانجام موفق یافت در مسجد سلیمان خوزستان نفت دست یابد ولی او نیز بالاخره امتیاز خود را از دست داد و بانگلستان تفویض کرد و در نتیجه در سال ۱۹۰۹ شرکت نفت ایران و انگلیس تأسیس شد. باید این نکته را هم بعرض نمایندگان محترم برسانم که از زمان روبرت بعد صنایع در جهان بتدریج به ترقیات فوق العاده ای نائل آمد که در نتیجه نقش سازندگی نفت در صنایع بخوبی مسلح گردید زیرا موتور دیزل اختراع شده بود و یک خلبان فرانسوی موفق یافته بود که با هواپیما از فراز دریای مانش پرواز کند و تعداد زیادی اتومبیل در جاده های آمریکا و اروپا در حرکت بودند که تمام این اختراعات جدید و چشمگیر از نفت و مشتقات آن تغذیه میشدند و بکار می افتادند و اما امتیازیکه بداری تفویض شد و اکنون بعد از ۷۲ سال در این روز تاریخی آن سند تنگین باطل میشود و یکی از شوم ترین امتیازاتی است که در ایام سپهر روزی ایران به بیگانگان اعطا شده بود و آنرا باید سندی دال بر انحطاط حکومتی که آنرا اجرا کرده بود دانست و بر اساس همین امتیاز شوم بود که در طول ثلث یک قرن، داری و دولت متبوع او و شرکت های وابسته با آن ۵۶ میلیون و ۱۴۸ هزار تن نفت از معادن ایران استخراج و صادر کردند و در ازای آن فقط سیزده میلیون و هشتصد و بیست هزار لیره پرداختند.

در ژوئن سال ۱۹۱۴ سوء قصد بولمید اتریش در

صربستان بتمام زماداران اروپاهشدار داد که در آستانه جنگ قرار گرفته اند. وینستون چرچیل وزیر دریا داری انگلستان که پیش بینی میکرد جنگ طولانی خواهد شد بهمکاران خود گفت:

آقایان جنگ نزدیک است و برای اینکه ما بتوانیم پیروزی نائل آئیم باید نیروی دریائی مجهزی داشته باشیم که منابع سوختی متعلق بخود داشته باشد. دریا سالاران سخنان او را تأیید و تصدیق کردند و در نتیجه چند روز بعد ۵۱ درصد از سهام شرکت نفت ایران و انگلیس را پشتوانه فعالیتهای خویش قرار داد.

باین ترتیب پایه های امپراطوری نفت ساخته شد و پس از جنگ جهانی اول دیگر اهمیت و نقش نفت در جهان صنعت اظهر من الشمس بود. در جنگ جهانی دوم نیز احتیاج کشورهای نفتی هم بنفت فزونی گرفت. مسلماً در جنگ بزرگی که مواد اولیه اساسی ترین نقش را در نیل به پیروزی ایفا میکند اهمیت نفت و سوخت و بنزین بخوبی مسلم و محرز بود با اینکه کارشناسان عقیده داشتند که این تب و تاب جنگ است که دول متخاصم را بزیاده طلبی در نفت وادار میکند ولی پس از پایان جنگ نیز از اهمیت نفت در جهان صنعت کاسته نشد و پیش بینی کارشناسان درست از آب در نیامد زیرا بموجب آمار میزان استخراج نفت بطور تصاعدی بالا رفت بطوریکه در سال ۱۹۴۵ که از معادن نفت خاور میانه ۲۶ میلیون تن استخراج میشد این رقم در سال ۱۹۵۷ به ۱۹۰ میلیون تن افزایش یافت و از سال ۱۹۴۵ تا ۱۹۵۸ تولیدات نفت خاور میانه از ۷/۵ درصد به ۲۵/۴ درصد کل تولید نفت جهان رسید. آری از هر چه بگذری سخن دوست خوشتر است بهتر است به نفت ایران برگردم.

سرانجام در ذنبال مبارزات پی گیری که بعمل آمد نفت ایران از تاریخ ۲۹ اسفند ۱۳۲۹ مطابق با ۱۵ مارس ۱۹۵۱ با تصویب مجلس شورای ملی ایران ملی شد و یکی از آرزوهای شاهنشاه برآورده شد (صحیح است) و بعمر طولانی شرکت نفت ایران و انگلیس پایان داد و این اولین گام اساسی برای اعاده حقوق واقعی ملت ایران در مورد نفت محسوب میشود.

در ذنبال آن شرکت ملی نفت ایران بوجود آمد و حفر اولین چاه اکتشافی نفت در منطقه قم آغاز گردید حاجت به توضیح نیست که اضافه کنم در سال ۱۳۳۳ پس از ملی شدن صنعت نفت و تشکیل شرکت ملی نفت ایران قرارداد جدیدی با کنسرسیوم بامضاء رسید که البته با توجه باوضاع و احوال آنروز اگر چه ایده آل نبود ولی برای رهائی از بن بست که بوجود آمده بود شاید راه حل منحصر بفرد محسوب میشد (صحیح است) پس از الغای قرارداد مزبور شرکت ملی نفت ایران همواره کوشید با امضای قرارداد های جدید با شرکتهای مختلف نفت سدیکه در راه حاکمیت قطعی ایران بر صنعت نفت وجود داشت فروریزد امضای قرارداد های انقلابی باموسسه نفتی ایتالیائی آجیب را که بر مبنای مشارکت ۷۵-۲۵ بفع ایران بود باید در رأس این قراردادها نام برد.

واکنون باید برای نکته تکیه کنم که پس از انقلاب سفید شاه و ملت که بیش از پیش موجبات تحکیم و تشدید پیوند و همبستگی عمیق و تاریخی بی سابقه ای بین شاه و مردم رافراهم آورده بود (صحیح است) و زمینه از هر جهت برای تحقق یافتن آرمانهای ملی آماده بود این فرصت بدست آمد که ایران در امر نفت بسوی استقلال کامل و تمام و تمام گام بردارد که عالیترین مظهر این پیوند برای نیل بان هدف مقدس بیانات مهم و تکان دهنده ای بود که رهبر عالیقدر ایران در کنگره بزرگداشت نخستین دهه انقلاب ایران ایراد فرمودند (صحیح است) و در راه در مقابل کنسرسیوم قراردادند و اکنون موجب کمال خوشوقتی و مباهات است که اعلام دارم رهبریهای خردمندانه شاهنشاه آریامهر مؤثرترین عاملی بود که سرانجام شرکت های عامل نفت را در ایران به تمکین در برابر خواسته های حقه و اصولی ایران وادار کرد (صحیح است) و در نتیجه ایران بیک پیروزی بی سابقه چشمگیر و غرور آفرین تاریخی در امر نفت نائل آمد (صحیح است) بموجب قانونی که امروز بتصویب مجلس شورای ملی میرسد ایران بر کلیه منابع نفتی خود حاکمیت مطلق می یابد و تثبیت مالکیت ایران بر

ذخائر عظیم طلای سیاه ایران تحقق می یابد (صحیح است).

بموجب آمار رسمی که از طرف بانک صادرات و واردات آمریکا منتشر شده بیش از ۱۱ درصد از منابع کشف شده نفت جهان و تقریباً در همین حدود منابع گاز آن یعنی بیش از هفتاد میلیارد بشکه نفت و دوست تریلیون فوت مکعب گاز طبیعی در ایران وجود دارد که پس از امضای قرارداد جدید و الغای قرارداد با کنسرسیوم همه و همه در اختیار ایران قرار میگیرد که ایران می تواند با حاکمیت مطلق و مدیریت کامل از آن برای توسعه و تعمیم برنامه های اقتصادی و صنعتی بهره برداری کند (صحیح است - احسن است).

من اکنون وظیفه خود میدانم بنماینده گی از جامعه مطبوعات و بویژه سندیکای نویسندگان و خبرنگاران ایران و فرهنگیان خدمتگزار، این موفقیت عظیم افتخار آمیز را به پیشگاه شاهنشاه آریامهر که بشمر رسیدن سیاست منطقی و مدبرانه شان در عرضه نفت از هر جهت مورد تأیید عموم ملت ایران است تبریک عرض نمایم (احسن است) و توفیق روز افزون عموم خدمتگزارانی را که در تحقق بخشیدن به نیات بلند شاهنشاه خدمت و مجاهدت کرده اند از خداوند متعال آرزو نمایم (احسن است) و باید اکنون بعرض نمایندگان محترم برسانم در عین حالیکه کنسرسیوم تسلیم نظرات اصولی ایران شد بعضی از جراید جیره خوار شرکت های نفتی در کشورهای اروپائی در مقام القای شبهه و ستمپاشی برآمدند که بدون تردید رأی قاطع مجلسین ایران و استقبال بی نظیر و باشکوهی که بپاس حق شناسی هنگام بازگشت شاهنشاه بایران از طرف ملت ایران بعمل خواهد آمد بارزترین پاسخ دندگان شکنی باین گونه غرض ورزیها خواهد بود در پایان عرایضم از احترام و تجلیلی که امروز رئیس جمهور و دولت آمریکا از شاهنشاه آریامهر مظهر قومیت و ملیت ایران بعمل آوردند و همچنین از بزرگداشتی که سناتور همفری اخیراً در طی مصاحبه ای از رهبر بزرگ ایران نمودند تشکر میکنم. و یقین دارم این سفر مهم رهبر عالیقدر ایران نیز نتایج بسیار درخشانی برای ایران خواهد داشت (صحیح است) هم چنین از طرف نمایندگان حزب مردم در سیستان و بلوچستان و اعضای حزب مردم در ایندو

استان که با تقدیم تلگرام های متعددی مراتب حق شناسی خود را به پیشگاه شاهنشاه معروض داشته اند مراتب را بعرض نمایندگان محترم میرسانم. از الطافتان متشکرم (احسن است - احسن است).

رئیس - نظر دیگری در کلیات لایحه نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت به ورود در شور ماده واحده رأی میگیریم خانمها و آقایانی که موافقتن خواهش می کنید قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد ماده واحده مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهاد رسیده قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد مینماید عنوان و متن ماده واحده لایحه قرارداد فروش و خرید نفت بشرح زیر اصلاح شود:

لایحه قانون فروش و خرید نفت بین دولت شاهنشاهی ایران و شرکت های خارجی و الغاء قرارداد نفت با کنسرسیوم مصوب سال ۱۳۳۳

ماده واحده - قرارداد دولت ایران با کنسرسیوم

نفت مصوب آبانماه ۱۳۳۳ و ملحقات آن لغو میگردد و بدولت اجازه داده میشود قرارداد ضمیمه مربوط بفروش و خرید نفت را که بین دولت شاهنشاهی ایران و شرکت ملی نفت از یک طرف و شرکت های خارجی نامبرده در قرارداد مزبور از طرف دیگر منعقد و امضاء شده است بموقع اجرا بگذارد.

رئیس فراکسیون پارلمانی حزب ایران نوین در مجلس شورای ملی - مصطفی الموتی رئیس فراکسیون پارلمانی حزب مردم در مجلس شورای ملی - هلاکو رامبد.

رئیس - آقای دکتر الموتی بفرمائید.

دکتر الموتی - از روزی که از طرف دولت خدمتگزار هویدا این لایحه افتخار آمیز بساحت مقدس مجلس شورایی تقدیم شده بود دوستان فراکسیون ما و دوستان اقلیت معتقد بودند مراتبی که در ماده ۳۱ قرارداد منعکس است و آن لغو قرارداد کنسرسیوم و ملحقات آن است در متن ماده واحده گنجانده شود. در کمیسیون دارائی هم صحبت شد و دوستان ما و دوستان اقلیت هم

متفق القول بودند، بهمین دلیل باینکه در متن قرارداد ماده ۳۱ هست بنده عین ماده ۳۱ را میخوانم «بدینوسیله به قرارداد کنسرسیوم که تاریخ اجرای آن هفتم آبان ۱۳۳۳ بوده بالحاقیه‌ها و اصلاحات و ترتیبات مربوطه خاتمه داده میشود و قرارداد حاضر با ترتیبات مربوط به خود از تاریخ تصویب جایگزین آن میگردد. ایران و شرکت ملی نفت ایران از يك طرف و اعضای کنسرسیوم و شرکت های بازرگانی از طرف دیگر توافق دارند که این قرارداد بمنزله تسویه منصفانه و مناسب و قطعی کلیه دعاوی و مطالبات و مسائل حل نشده میان آنان در تاریخ تصویب این قرارداد میباشد» بهمین دلیل بین فراه کیسون حزب ایران نوین و حزب مردم جلساتی داشتیم و این متن را تهیه کردیم، تصور ما این است که این متن بهتری تواند آنچه را که دولت کوشش و تلاش کرده و قرارداد افتخار آمیزی تهیه نموده رساتر بیان کند. خوشبختانه وقتی با جناب آقای دکتر آموزگار و وزیر دارائی هم صحبت کردیم ایشان هم مراتب را تأیید کردند و این متن تقدیم شد برای ما و همه افراد ملت ایران افتخار آمیز است که امروز قرارداد نفتی با کنسرسیوم مصوب آبانماه ۱۳۳۳ و ملحقات آن لغو میشود (احسن) در عین حال دولت و ملت ایران با الهام از اندیشه‌های شاهنشاه که اراده فرمودند آن قرارداد لغو شود ترتیب تازه‌ای برای حفظ کامل حقوق حقه ملت ایران داده شده که این مراتب که مربوط به فروش نفت است در قرارداد منعکس است با تشکر از همه نمایندگان از اکثریت و اقلیت مسلماً همانطور که ما همیشه در مصالح ملی مملکت اتفاق عقیده داریم اقلیت و اکثریت این افتخار امروز هم در تاریخ ایران نصیب هردو فراه کیسون یعنی ایران نوین و فراه کیسون مردم شده و بنام همه نمایندگان این مجلس ثبت خواهد شد (احسن - احسن).

رئیس - نظری نسبت باین پیشنهاد نیست؟ (اظهاری نشد) باین پیشنهاد رأی میگیریم خانها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (همه نمایندگان برخاستند) باتفاق آراء تصویب شد. کلیات آخر لایحه مطرح است آقای دکتر متین بفرمائید.

دکتر متین - جناب آقای رئیس، نمایندگان

محترم، از ساعت ۹ صبح امروز تا الان که ساعت ۷ و ربع بعد از ظهر است ۱۸ نفر از نمایندگان دانشمندی و سخنگو و سخنور اکثریت و اقلیت آنچه را که باید و شاید در اطراف این لایحه مهم و ارزشمند برای سعادت و سربلندی و ترقی ایران لازم بود از پشت این تریبون و ساحه مقدس مجلس شورای ملی بعرض ملت ایران رساندند. امیدوارم که سعی همه نمایندگان وطن دوست و شاهدوست و بهر کار در راهی که رفته اند مأجور باشد بنده آخرین نفری هستم که در کلیات آخر لایحه در اطراف این لایحه بزرگ و عالی و بی نظیر مطالبی بعرض نمایندگان محترم مجلس میرسانم ولی اجازه میخوام قبل از شروع سخنانم به سه بیت بسیار عالی و وصف الحال که انطباق کامل با روحیه و وضع مادر این ساعت مقدس و عزیز دارد اشاره کنم.

صبح امروز خدایا چه مبارک بدمید

که همی از نفسش بوی عبیر آید و عود

(احسن)

گر کسی شکر گزاری کند این نعمت را

نتواند که همه عمر بر آید بسجود

(آفرین)

حسرت مادر گیتی همه وقت آن بوده است

که بزاید چو تو فرزند مبارک مولود

(احسن - احسن)

اکنون در همین ساعت که شاهنشاه محبوب آریامهر و شهبانوی نیکوکار بنا بدعوت رسمی رئیس جمهور آمریکا و بانو در کشور امریکای شمالی تشریف دارند و از همین لحظه مسافرت رسمی رهبر ارجمند و اندیشمند ایران شروع میشود رجاء واثق و یقین دارم که این مسافرت مثل همه مسافرتهای معظم له برای ملت و مملکت ایران متضمن خیر و برکت خواهد بود و لذا باید دعا کنم و بگویم هر کجا هست خدایا سلامت دارش (احسن).

همین چند دقیقه قبل همکار عزیزم آقای معیری يك بیت شعر بنده دادند که آنهم بدنباله همین شعر با مضمون دیگری است که برای نمایندگان محترم قرائت میکنم:

بتواند رسالت ملی خود را بنحو احسن انجام و ملك و ملتی را مثل ملت ایران امروز خوشبخت و سعادت مند و موفق نماید، زیرا:

حکمت محض است این لطف جهان آفرین

خاص کند بنده‌ای مصلحت عام را (احسن)

توجه عمیق به نطق شیوا و مستدل نخست وزیر خدمتگزار زمان تقدیم لایحه نفت و سخنان منطقی نمایندگان مجلس در کمیسیون دارائی و مطالب پر مغز و پرمعنی نمایندگان اکثریت و اقلیت در عظمت و درستی و استحکام این لایحه قانونی در جلسه امروز اینجانب قادر نخواهم بود از عهده ستایش شاهنشاهی که مبتکر و طراح این لایحه قانونی عظیم است بر آیم زیرا:

در مجلسی که خورشید اندر شتار ذره است

خود را بزرگ دیدن شرط ادب نباشد (احسن)

از روز تقدیم این لایحه به مجلس شورای ملی

برای استیفاء حقوق حقه معضوبه ۷۲ ساله ایران و اطلاع ملت ایران از این موهبت بزرگ چنان شور و هیجانی توأم با شغف و خوشحالی در این مملکت در بین ملت حق شناس ایران بوجود آمده که در هورترین نقاط ایران، در روستاها، شهرهای بزرگ و کوچک و پایتخت تمام طبقات مردم بدست افشانی و پای کوبی و برگزاری جشن و سرور و شادمانی مشغولند و برای این موهبت بزرگ غریبشادی و شادمانی همه مردم ایران و از تمام نقاط کشور بگوش میرسد (صحیح است).

اظهار نظر مردم کوچک و بزرگ و نویسندگان نظریه یکدست و یکپارچه و يك جهت جرائد کشور مقالات دانشمندان و اساتید و نوشته‌های روزنامه‌ها و دانشجویان دانشگاهها که همیشه بزرگترین مدافع حقوق حقه ایران در زمینه‌های سیاسی - اقتصادی و غیره بوده‌اند آنقدر مهم و عالی بود که اثرات آن در همه کشورهای دنیا منعکس گردید و حتی روزنامه‌های خارجی این شهامت و شجاعت و اقدام صریح و قاطع پادشاه جوان بخت ایران زمین را برای بدست آوردن حقوق حقه ایران ستوده‌اند (صحیح است).

در سابق بیگانگان و کشورهای استعماری نمیگذاشتند که ما حاکم بر استحصال و استخراج و

بارب آتشاه سفر کرده که نور دل ماست

همه جا سایه لطف تو بدنبالش باد

(احسن)

اما خبر مسرت بخش دیگری برای شما نمایندگان محترم که با جان و دل عاشق رهبر خردمند خود هستیم بعرض میرسانم. دوست عزیزم مظهري رئیس روابط عمومی حزب پاسدار انقلاب از ساعت ۳ بعد از ظهر در سازمان مرکزی حزب پای تلویزیون نشسته بود که در ساعت پنج و نیم بوقت تهران که شاهنشاه ارجمند و شهبانوی نیکوکار ما بکاخ سفید تشریف فرما میشدند و حضرت پرزیدنت نیکسون و بانو نیکسون با جلال و عظمتی از شاهنشاه و شهبانو استقبال کردند این مراسم را بهینند در همین لحظه ۲ مطلب بسیار مهم و ارزنده که از هر لحاظ ارزش جهانی دارد از دهان و از فکر و از قلب پرزیدنت نیکسون خارج شد و به شاهنشاه ما گفت: انقلابی که شما در دنیا پایه آنرا کار گذاشته‌اید و عمل کرده‌اید و نتایجی که از این انقلاب گرفته‌اید در تاریخ هیچ ملتی سابقه ندارد. باز حضرت رئیس جمهور بشاهنشاه ما گفت: که من همیشه از نصایح عالی و بزرگ شاهنشاه ایران سرمشق میگیرم و آویزه گوش و هوش خود قرار میدهم (احسن)

احسن و هزار احسن به چنین شاهنشاهی که در پهنه گیتی دارای چنان ارزش جهانی و بزرگی است (آفرین)

لایحه مهم و انقلابی فروش و خرید نفت که هم اکنون با تصویب نمایندگان مجلس با ماده واحده‌ای برای لغو قرارداد ۱۳۳۳ افزوده شد و با توضیحی که جناب رئیس فراه کیسون ما دادند اگر مختصر کمبودی داشت به مرحله کمال رسید، باعث الغاء سونتم بهره برداری تحمیلی ۷۲ ساله صنعت و ثروت سرشار نفت ایران است بهمت و اراده والا و نیروی عظیم فکری و شهامت و کیاست و فراست شاهنشاه آریامهر تدوین و اینهمه موهبت و سرفرازی را نصیب ملت نجیب و کهن سال ایران کرده است (صحیح است).

هر وقت خداوند بزرگ به ملتی توجه خاصی نماید برای اداره و ارشاد و بهزیستی و ترقیات او رهبری اندیشمند می‌آفریند و در جمع آن ملت علم میکند که

استفاده از منابع طبیعی و خداداد خود باشیم. مدت چهل سال نگذاشتند آهن خود را استخراج کنیم. از معادن سرشار مس خود بهره برداری نمائیم خوشبختانه بخواست خداوند بزرگ و باراده توانای شاهنشاه آریامهر این ذخایر عظیم و ثروت لاینتمای بدست آنها نیفتاد. آنها خوب میدانستند که اگر ما موفق شویم از نفت-آهن-مس و سایر مواد معدنی و ثروت سرشار خود بهره برداری کنیم تمام خصوصیات اقلیمی و نژادی ایران و ایرانیان هزاران مرتبه از آنان جلوتر، برتر و بالاتر است.... ولی آنها آمدند نفت ما را در طول ۷۲ سال به بغما و غارت بردند و از بهره سرشار آن برای خود کشور آباد و مرفه ساختند ولی ملت ایران باقی و پابرجا و استوار و زنده و سرفراز ماند (صحیح است).

تا اینکه پادشاه ارجمندش با اعلام انقلاب سفید اجتماعی ایران توانست در جمیع شئون به پیشرفت و ترقی نائل شود (احسن) آهن خود را خودش استخراج کند، معادن عظیم مس را بدست ملت ایران بهره برداری نماید. نفت این ثروت عظیم و پراهمیت را در این روز تاریخی یعنی واقعی کلمه در ملکیت خود بگیرد و با اینهمه ذخائر و ثروت ایرانی آباد و آزاد و مهد امنیت بسازد که زبانزد کشورهای جهان و بالاخص کشورهایی باشد که هنوز در لهیب استعمار و یاشبه استعمار میسوزند و قادر نیستند از منابع طبیعی و خدادادی کشورشان مثل ایران استفاده کنند.

آن کشورها با عطشی فراوان در آرزوی این هستند که روزی برنامه اصیل انقلاب سفید اجتماعی ایران را در کشور خود پیاده کنند آنرا الگو و سرمشق خود قرار دهند شاید بتوانند دنیای بهتری که استعمار و استثمار گران اجازه داشتن آنرا نمیدهند برای خود بسازند. در تاریخ ۲۵۰۰ ساله شاهنشاهی ایران این لایحه بزرگترین بالاترین و برترین سند افتخاری است که در سایه اندیشه شاهنشاه محبوب ما آریامهر نصیب ملت ایران شده است (صحیح است - احسن).

پادشاه ما واقفاً و بحق شاهشاهان است (صحیح است) زیرا هیچ پادشاهی از ۲۵۰۰ سال قبل تاکنون در

طول مدت سلطنت خود اینهمه عظمت و مجد و سرفرازی و افتخار نصیب ملتش نکرده است (صحیح است). انقلاب سفید شاه و ملت و اثرات آن در دهه ای که گذشت نمونه های بارز خدمات ارزنده و تاریخی شاهنشاه آریامهر بملت ایران بوده است (صحیح است). و اما ببینید که ثمرات این انقلاب سفید در دهه دوم و طلیعه آن با چه عظمت و بزرگی شروع شده که شاهکار آن لایحه تاریخی نفت است که حیثیت سیاسی و اجتماعی و ملی و اقتصادی ایران صددرصد تحصیل گردیده و شهرت جهانی این موفقیت بزرگ با وجع عظمت خود رسیده است (صحیح است).

اینهمه ترقیات، پیشرفتها و عظمت و بزرگیها که برای ملت ایران بدست آمده مرهون تلاش و کوشش خستگی ناپذیر ۳۲ سال سلطنت پرافتخار و موفق شاهنشاه ماست که بحق شاهشاهان است و ما باید بادل و جان بگوئیم که شکر اینهمه نعمت را بجای آریم و لذا باید عرض کنم (صحیح است - احسن):

از دست وزبان که برآید

کز عهده شکرش بدر آید (احسن)

این لایحه پراهمیت و پسر برکت نفت، این سند پرافتخار تاریخی بزرگترین حماسه ملی ماست. وصف اینهمه شور و شعفی که از استیفای کامل حقوق حقه ملت ایران در امر نفت برهبری شاهنشاه آریامهر و اداره کلیه امور آن بوسیله مهندسان و تکنیسین های ایرانی در میان کارگران - مردم شهری - دانش آموزان و دانشجویان - اصناف - بازرگانان - کارمندان دولت - بانوان و کشاورزان بوجود آمده در این محضر امکان پذیر نیست.

این قدرت و بزرگی و دانش پادشاه جوان بخت ما بود که توانست با نگاه بنیروی خداوندی و پشتیبانی بیدریغ ملت ایران موجبات لغو قرارداد ۱۳۳۳ را فراهم آورد و اعمال حاکمیت مطلق و اداره صنایع و منابع ملی نفت ما را فراهم فرماید (صحیح است).

از پشت این تریبون از طرف همه ملت ایران از پیشگاه خداوند بزرگ مسئلت می نمائیم که بشاهنشاه محبوب و ارجمند ما سلامتی و طول عمر عنایت فرماید

ما دعا میکند و از خداوند بزرگ برای رهبر اندیشمند ایران طول عمر و سلامتی مسئلت می نماید (صحیح است) و یکدل و یک زبان میگوید:

شاهنشاه

من چه در پای تو ریزم که پسند تو بود

سروجان را نتوان گفت که مقداری هست در خاتمه عرایضم از جناب آقای دکتر منوچهر اقبال مدیر عامل شرکت ملی نفت که در امر نقض قرارداد ۱۳۳۳ زحمات فراوانی کشیده اند از طرف ملت ایران و نمایندگان مجلس تشکر میکنم (صحیح است) و همچنین از جناب آقای دکتر رضا فلاح دانشمند و متخصص امر نفت که از خدمتگزاران صمیمی شاهنشاه هستند و در این امر مهم مملکتی سهم بسزائی دارند بایشان هم از طرف ملت ایران و نمایندگان مجلس شورای ملی تبریک میگویم و موفقیت هر چه بیشتر این آقایان را در خدمت به شاهنشاه آریامهر و ملت ایران آرزو میکنم (احسن - احسن).

رئیس - نظر دیگری در کلیات آخر لایحه نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت باین لایحه باورقه اخذ رأی میشود. (اسامی آقایان نمایندگان به ترتیب آتی و سیله) «آقای مهندس صائبی» اعلام شد و در محل نطق اخذ رأی بعمل آمد

آقایان: سجادی - دکتر غنی - کورس - خانم جهانبانی - دکتر ضیائی - مهندس فروهر - دکتر خطیبی - دکتر عدل - دکتر یزدان پناه - دکتر الموتی - دکتر دادفر - مهندس علی برومند - دکتر نجیمی - خانم نیره سعیدی - ناصر زاده - مهندس سهم الدینی - ملک افصلی - عبدالحسین آموزگار - شیخ بهائی - مجید موسوی - دکتر قهرمان - ذوالفقاری - مافی - دکتر پرتو اعظم - دکتر کفائی - شاهنده - دکتر شتی - مهندس جلالی نوری - محمدولی قراچورلو - مجد - دکتر متین - کیوان - عباس میرزائی - صائب - دکتر بیت منصور - پزشکی - مهندس معینی زند - رضوی - اخلاقی - توسلی - ریگی - دکتر انوشیروانی - اسعد رزم آرا - محسنی مهر - دکتر امامی خوئی - ایمان زهرائی - بختیاری پور - دکتر صفائی - صدقیانی زاده - دکتر شمس - دکتر معظمی - نیک پور - دکتر اعتمادی - انشاء - فهیمی - مهندس قادر پناه - کمالوند - دکتر مدنی - شهرستانی - دکتر حبیب اللهی - تیمسار همایونی - دکتر کیان - کاسمی - دکتر علومی -

تا بتواند همه آرزوهای ملت نجیب و کهن سال ایران را یکی بعد از دیگری همانطوریکه در دهه اول انقلاب بوقوع پیوست در دهه دوم نیز جامه عمل ببوشاند (انشاء الله) در طول ۹ سال و اندی زمامداری نخست وزیر خدمتگزار با الهام از نیات عالی و بلند شاهنشاه، مملکت ایران را بنحو شایسته ای اداره نمود موفقیت های زیادی نصیب ملت ایران گردید (صحیح است).

ولی این موفقیت بزرگ و چشم گیر در امر مالکیت کامل و مطلق اقتصادی و سیاسی و فنی نفت و بالاخص در شروع دهه دوم انقلاب آنچنان شایان توجه است که بحق میتوان گفت باتصویب یکپارچه این لایحه قانونی ورق زرین دیگری بر کارنامه درخشان دولت خدمتگزار هویدا افزوده شده است (صحیح است).

مادر دهه اول انقلاب شاهد موفقیت های زیادی بودیم ولی هیچکدام مانند این موفقیت نیست و در این خصوص نخست وزیر خدمتگزار شاهنشاه آریامهر و ملت در نطق خود در کمیسیون ۱۱ ساعته دارائی برای رسیدگی لایحه نفت گفت:

« مسئله نفت از نظر سیاسی بمرحله پایان خود رسیده است.»

زیرا این لایحه نه تنها جنبه اقتصادی دارد بلکه از نظر سیاسی سالها آرزوی دیرینه ملت ایران بوده است که روزی حاکم و صاحب واقعی منابع عظیم نفت خود باشد و آنرا بدست افراد متخصص و صالح ایرانی استخراج کند بهر کس و بهر کشور که مایل است آنرا بفروشد (صحیح است).

این پیروزی بزرگ که بابتکار شاهنشاه نصیب ملت ایران شده و معظم له آنرا تدوین فرمودند و بصورت این لایحه قانونی از جانب دولت تقدیم مجلس شورای ملی شد و مسلماً با اتفاق آراء تصویب میشود: (گشایش فصلی درخشان در اقتصاد ملی و سیاسی ایران است) و لذا:

ملت ایران باید هر لحظه شکر باری تعالی بجای آرد که در دنیای پرتلاطم امروز، کشور ایران آنچنان مهد امنیت و آرامش و ثبات سیاسی و اقتصادی است که باراده توانای شاهنشاه عزیز ما و خواسته ملت شاهد بوست و وطن پرست ایران بزرگترین حقوق غاصبه ایران به مالکیت ملت ایران درآمد و هر ایرانی اعم از زن و مرد برنا و پیر از صمیم قلب شب و روز بجان شاهنشاه

مهندس فیروز عدل - مصطفوی - حیدرقلی برومند - مهندس احتشام شهیدی - حق شناس - خانلر قراچورلو - شاخوئی - پدرامی - بهنیا - کلانتر هرمزی - اسدی لنگرودی - مهندس زاهدی - خانم آصف زاده - احمد - اولیاء شیرازی - مهندس نظمی - دکتر پناهی - پسیان - پروین - دکتر بیگلری - دکتر بهزادی - نیک روش - محدث زاده - اولیاء - بدر صالحیان - خانم پیرنیا - دکتر حبیبی - بهبهانی - مهندس پروشانی - جهانشاهی - دکتر رفیعی - جندقی - مهاجرانی - دکتر عظیمی - خانم ابتهاج سمعی - دکتر موثقی - شیخ الاسلامی - فیاض - دکتر امین - دکتر صالحی - معیری - حیدر صائبی - امیراحمدی - بوداغ زاده - پوربرد باری - دکتر بازرگانی - خانم امیر ابراهیمی - پیرزاده - اوحدی - خانم اقبال - اسلامی نیا - دکتر پیر - پیمان - دکتر تنکابنی - دکتر توانا - جعفری - مهندس جلالی - خانم مزارعی - جهانی - چنگیزی - خانقاهی - حیدری - مهندس کیا - کمالاتی - کسرائی - خانم دکتر دولتشاهی - ایلخانی پور - مهندس عنایت بهبهانی - دکتر صفی نیاموسوی ماکوئی - ایلخانی پور - مهندس عنایت بهبهانی - دکتر بهبهانی - دکتر حبیب بهبهانی - دکتر سعید بهادری - دکتر برزگر - دکتر برادر - مهندس بدیعی - زهتاب فرد - حکمت یزدی - تژده - بختیارها - خانم اسدی - اخوی - دکتر ابوالهدی - دکتر آزاد - اکبر - محمدعلی آموزگار - احتشامی - امیر علم خزیمه - مهندس خسروی - تیمسار خطیب شهیدی - خورشید - داروئی - دشتی - احمدی - دکتر منتظری - دکتر راد - رشیدی - دکتر رشید یاسمی - دولو - ادیب سمعی - مهندس اربابی - زرین پور - دکتر زهرائی - دکتر رازانی - سراج الدینی - خانم دکتر سرخوش - سعادت - سعادت فرد - سجادی - دکتر غنی - کورس - خانم جهانبانی - دکتر ضیائی - مهندس فروهر - دکتر خطیبی - دکتر عدل - دکتر یزدان پناه - دکتر المونی - دکتر دادر - مهندس علی برومند - دکتر نجمی - خانم نیره سعیدی - ناصرزاده - مهندس سهم الدینی - ملک افضلی - عبدالحسین آموزگار - شیخ بهائی - مجید موسوی - دکتر قهرمان - ذوالفقاری - مافی - دکتر پروتو اعظم - دکتر کفائی - شاهنده - دکتر رشتی - مهندس جلالی نوری - محمد ولی قراچورلو - مجد - دکتر متین کیوان - عباس میرزائی - صائب - دکتر بیت منصور - پزشکی - رضوی - اخلاقی - توسلی - ریگی - دکتر انوشیروانی - اسعد رزم آرا - محسنی مهر - دکتر امامی خوئی - ایمان زهرائی - بختیاری پور - دکتر

قدردان - کورانلو - مهندس نصر - دکتر لقمان ادهم - سعید وزیری - بوشهری - دکتر مرتضوی - دکتر وفا - اکبر مسعودی - مظاهری - مظهری - مهندس عبدالحمید معینی - دکتر وزیری - پوربابائی - دکتر وحیدنیا - دکتر خسروی کردستانی - مهندس ریاضی - مهندس صائبی - زعفرانلو - خانم بزرگنیا - عبدالهادی آقاییان - عبدالعباس طرفی - دکتر بوذرجمهر مهر

(آراء مأخوذه شماره شد و نتیجه به قرار زیر اعلام گردید)

آراء موافق : ۲۳۸ رأی

رئیس - لایحه با ۲۳۸ رأی موافق بانفاق آراء تصویب شد برای تصویب مجلس سنا فرستاده میشود .
موافقین - آقایان :

مهندس قادرپناه - کمالوند - دکتر مدنی - مهندس معینی نند - شهرستانی - دکتر حبیب اللهی - تیمسار همایونی - دکتر کیان - کاسمی - دکتر علمی - مهندس فیروز عدل - مصطفوی - حیدرقلی برومند - مهندس احتشام شهیدی - حق شناس - خانلر قراچورلو - شاخوئی - پدرامی - بهنیا - کلانتر هرمزی - اسدی لنگرودی - مهندس زاهدی - خانم آصف زاده - احمد - اولیاء شیرازی - مهندس نظمی - دکتر پناهی - پسیان - پروین - دکتر بیگلری - دکتر بهزادی - نیک روش - محدث زاده - اولیاء - بدر صالحیان - خانم پیرنیا - دکتر حبیبی - بهبهانی - مهندس پروشانی - جهانشاهی - دکتر رفیعی - جندقی - مهاجرانی - دکتر عظیمی - خانم ابتهاج سمعی - دکتر موثقی - شیخ الاسلامی - فیاض - دکتر امین - دکتر صالحی - معیری - حیدر صائبی - امیراحمدی - بوداغ زاده - پوربرد باری - دکتر بازرگانی - خانم امیر ابراهیمی - پیرزاده - اوحدی - خانم اقبال - اسلامی نیا - دکتر پیر - پیمان - دکتر تنکابنی - دکتر توانا - جعفری - مهندس جلالی - خانم مزارعی - جهانی - چنگیزی - خانقاهی - حیدری - مهندس کیا - کمالاتی - کسرائی - خانم دکتر دولتشاهی - ایلخانی پور - مهندس عنایت بهبهانی - دکتر صفی نیاموسوی ماکوئی - ایلخانی پور - مهندس عنایت بهبهانی - دکتر بهبهانی - دکتر حبیب بهبهانی - دکتر سعید بهادری - دکتر برزگر - دکتر برادر - مهندس بدیعی - زهتاب فرد - حکمت یزدی - تژده - بختیارها - خانم اسدی - اخوی - دکتر ابوالهدی - دکتر آزاد - اکبر - محمدعلی آموزگار - احتشامی - امیر علم خزیمه - مهندس خسروی - تیمسار خطیب شهیدی - خورشید - داروئی - دشتی - احمدی - دکتر منتظری - دکتر راد - رشیدی - دکتر رشید یاسمی - دولو - ادیب سمعی - مهندس اربابی - زرین پور - دکتر زهرائی - دکتر رازانی - سراج الدینی - خانم دکتر سرخوش - سعادت - سعادت فرد - سجادی - دکتر غنی - کورس - خانم جهانبانی - دکتر ضیائی - مهندس فروهر - دکتر خطیبی - دکتر عدل - دکتر یزدان پناه - دکتر المونی - دکتر دادر - مهندس علی برومند - دکتر نجمی - خانم نیره سعیدی - ناصرزاده - مهندس سهم الدینی - ملک افضلی - عبدالحسین آموزگار - شیخ بهائی - مجید موسوی - دکتر قهرمان - ذوالفقاری - مافی - دکتر پروتو اعظم - دکتر کفائی - شاهنده - دکتر رشتی - مهندس جلالی نوری - محمد ولی قراچورلو - مجد - دکتر متین کیوان - عباس میرزائی - صائب - دکتر بیت منصور - پزشکی - رضوی - اخلاقی - توسلی - ریگی - دکتر انوشیروانی - اسعد رزم آرا - محسنی مهر - دکتر امامی خوئی - ایمان زهرائی - بختیاری پور - دکتر

صفائی - صدیقیانی زاده - دکتر شمس - دکتر معظمی - نیک پور - دکتر اعتمادی - انشاء - فهیمی - رئیس - آقای دکتر آموزگار فرمایشی دازید بفرمائید .

دکتر آموزگار (وزیر دارائی) - بنده وظیفه خود میدانم بنمایندگی از طرف دولت از مقام معظم ریاست و کلیه نمایندگان محترم بویژه آنان که بایبانی پرشور و دلنشین و شورانگیز و پراحساس درباره این قرارداد مهم سخن گفتند تشکر کنم و از اینکه این قرارداد بانفاق آراء بتصویب مجلس شورای ملی رسید سپاسگزاری بکنم امیدوارم که دولت و شرکت ملی نفت ایران با اجرای صحیح این قرارداد توفیق خدمت بیشتری پیدا کند (احسن - آفرین).

۳ - طرح گزارش کمیسیون دارائی و بودجه و انتخاب ۱۵ نفر مستشار اصلی و ۵ نفر مستشار جانشین دیوان محاسبات

رئیس - گزارش کمیسیون دارائی و بودجه مبنی بر معرفی چهل نفر از مستخدمین رسمی دولت بعنوان نامزدهای مستشاری دیوان محاسبات جهت انتخاب ۱۵ نفر بعنوان مستشار اصلی و ۵ نفر بعنوان مستشار جانشین مطرح است قرائت می شود .

(بشرح زیر خوانده شد)

گزارش از کمیسیون دارائی

بمجلس شورای ملی

کمیسیون دارائی در جلسات علیده با حضور آقای دکتر کاشفی معاون وزارت دارائی گزارش شماره ۱۱۷۱۵ مورخ ۱۳۵۲/۴/۱۹ تقدیمی از طرف وزیر دارائی مبنی بر معرفی چهل نفر از مستخدمین رسمی دولت بعنوان نامزدهای مستشاری دیوان محاسبات که بموجب ماده ۵ قانون دیوان محاسبات در جلسه روز سه شنبه ۱۳۵۲/۴/۱۹ تقدیم مجلس شورای ملی شده و بشماره ۸۱۲ چاپ گردیده است مورد بحث و بررسی قرار داد و نتیجه رسیدگی بشرحی است که ذیلا باستحضار میرسد :

از نظر انطباق شرایط پیش بینی شده در قانون دیوان محاسبات برای احراز مقام مستشاری با رسیدگی هائی که بعمل آمد از نظر کمیسیون کلیه معرفی شدگان واجد شرایط پیش بینی شده در قانون می باشند . ضمناً با توجه بتوضیحات نماینده دولت و بررسی هائی که بعمل آمد

فهرستی حاوی اسامی بیست نفر (۱۵ نفر بعنوان مستشار اصلی و ۵ نفر بعنوان مستشار جانشین) در کمیسیون دارائی تنظیم گردید که بانضمام فهرست ۲۰ نفر بقیه که کلیه آنها واجد شرایط لازم برای انتخاب شدن می باشند بضمیمه این گزارش تقدیم ساحت مقدس مجلس شورای ملی می شود تا نسبت به انتخاب ۲۰ نفر مستشاران مورد نظر از بین کلیه معرفی شدگان بهر نحوی که مجلس محترم مصلحت بدانند اقدام شود .

مخبر کمیسیون دارائی - امان الله ریگی

گزارش از کمیسیون بودجه بمجلس

شورای ملی

کمیسیون بودجه در جلسات عیدیه با حضور آقای دکتر کاشفی معاون وزارت دارائی گزارش تقدیمی از طرف وزیر دارائی مبنی بر معرفی چهل نفر از مستخدمین رسمی دولت بعنوان نامزدهای مستشاری دیوان محاسبات را مورد رسیدگی قرارداد و گزارش کمیسیون دارائی را در این مورد تأیید کرد . اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد .

مخبر کمیسیون بودجه - صدری کیوان

رئیس - سه نفر بقید قرعه انتخاب میشوند که با آقای مهندس صائبی از هیئت رئیسه در امر اخذ و استخراج آراء نظارت بفرمایند .

(اقتراح بعمل آمد آقایان شیخ الاسلامی - علی طباطبائی - محمود طلوعی انتخاب شدند) .

اسامی خانمها و آقایان نمایندگان بترتیب زیر وسیله آقای مهندس صائبی (منشی) اعلام و در محل نطق اخذ رأی بعمل آمد .

آقایان : سجادی - دکتر غنی - کورس - خانم جهانبانی - دکتر ضیائی - مهندس فروهر - دکتر خطیبی - دکتر عدل - دکتر یزدان پناه - دکتر الموتی - دکتر دادفر - مهندس علی برومند - دکتر نجیمی - خانم نیره سعیدی - ناصرزاده - مهندس سهم الدینی - ملک افضلی - عبدالحسین آموزگار - شیخ بهائی - مجید موسوی - دکتر قهرمان - ذوالفقاری - مافی - دکتر پروتو اعظم - دکتر کفائی - شاهنده - دکتر رشتی - مهندس جلالی نوری - محمودولی قراچورلو - مجلد - دکتر متین - کیوان - عباس میرزائی -

صائب - دکتر بیت منصور - پزشکی - مهندس معینی زند - رضوی - اخلاقی - توسلی - ریگی - دکتر انوشیروانی - اسعد رزم آرا - محسنی مهر - دکتر امامی خوئی - ایمان زهرائی - بختیاری پور - دکتر صفائی - صدقیانی زاده - دکتر شمس - دکتر معظمی - نیک پور - دکتر اعتمادی - انشاء - فهیمی - مهندس قادر پناه - کمالوند - دکتر مدنی - شهرستانی - دکتر حبیب اللهی - تیمسار همایونی - دکتر کیان - کاسمی - دکتر علمی - مهندس فیروز عدل - مصطفوی - حیدر قلی برومند - مهندس احتشام شهیدی - حق شناس - خانلر قراچورلو - شاخوئی - پدرامی - بهنیا - کلانتر هرمزی - اسدی لنگرودی - مهندس زاهدی - خانم آصف زاده - احمد - اولیاء شیرازی - مهندس نظامی - دکتر پناهی - پسیان - پروین - دکتر بیگلری - دکتر بهزادی - نیک روش - محدث زاده - اولیاء - بدر صالحیان - خانم پیرنیا - دکتر نجیبی بهبهانی - مهندس پروشانی - جهانشاهی - دکتر رفیعی - جندقی - مهاجرانی - دکتر عظیمی - خانم ابتهاج سمیعی - دکتر موثقی - شیخ الاسلامی - فیاض - دکتر امین - دکتر صالحی - معیری - حیدر صائبی - امیر احمدی - بوداغ زاده - پور بردباری - دکتر بازرگانی - خانم امیر ابراهیمی - پیرزاده - اوحدی - خانم اقبال - اسلامی نیا - دکتر بیز - پیمان - دکتر تنکابنی - دکتر توانا - جعفری - مهندس جلالی - خانم مزارعی - جهانی - چنگیزی - خانقاهی - حیدری - مهندس کیا - کمالاتی - کسرائی - خانم دکتر دولتشاهی - خانم صفی نیا - موسوی ماکوئی - ابلخانی پور - مهندس عنایت بهبهانی - دکتر حبیب بهبهانی - دکتر سعید بهادری - دکتر برزگر - دکتر برادر - مهندس بدیعی - زهتاب فرد - حکمت یزدی - تژده - بختیار بهادری - خانم اسدی - اخوی - دکتر ابوالهدی - دکتر آزاد - اکبر - محمد علی آموزگار - احتشامی - امیر علم خزیمه - مهندس خسروی - تیمسار خطیب شهیدی - خورشید - داروئی - دشتی - احمدی - دکتر منتظری - دکتر راد - رشیدی - دکتر رشید باسمی - دولو - اذیب سمیعی - مهندس اربابی - زرین پور - دکتر زهرائی - دکتر رازانی - سراج الدینی - خانم دکتر سز خوش - سعادت - سعادت فرد - دکتر سنگ - دکتر شکرانی - حی -

۴- قرائت دستور و تعیین موقع جلسه آینده -

ختم جلسه

رئیس - دستور جلسه فوق العاده آینده قرائت میشود .

(بشرح زیر خوانده شد)

دستور جلسه فوق العاده ۱۲۲

روز پنجشنبه ۱۳۵۲/۵/۴

۱- گزارش شور دوم شورای نظارت برگسترش شهر تهران شماره ترتیب چاپ ۸۳۸ .

۲- گزارش شور اول تشکیل صندوق رفاه دانشجویان شماره ترتیب چاپ ۸۳۵ .

۳- گزارش شور دوم اجازه واگذاری هفتصد هکتار از اراضی منابع ملی شده ب شرکت سهامی معادن مس سرچشمه کرمان شماره ترتیب چاپ ۸۲۹ .

۴- گزارش شور دوم بیمه اجباری کارگران ساختمانی شماره ترتیب چاپ ۸۲۵ .

۵- لایحه دوفوریتی معافیت بعضی از کالاها از پرداخت حق الثبت سفارش کالا شماره ترتیب چاپ ۸۴۰ .

رئیس - بقیه اربابحی که در دستور امروز بود جزو دستور جلسه آینده قرار دارد با اجازه خانمها و آقایان جلسه فوق العاده امشب را ختم می کنیم جلسه فوق العاده بعد ساعت ۹ صبح روز پنجشنبه خواهد بود . (ساعت هشت و بیست دقیقه بعد از ظهر جلسه ختم گردید)

رئیس مجلس شورای ملی - عبدالله ریاضی

دکتر صمدزاده - دکتر قاسم صوفی - رامبد - فخر طباطبائی - فضائلی - ظفر - طباطبائی دیبا - عبدالحسین طباطبائی - صادقی - موقر - شیخ رضائی - سمیعی - کریم بخش سعیدی - ساکینیان - کشفی - دکتر رئیسی - ضیاء رضوی - رهبر - دکتر نصیری - دکتر نابی - دکتر ناوی - ناروئی - میرافضل - مهدوی اردستانی - فریدونفر - خانم زاهدی - فرنود - مهندس فرخ - فتوحی - غضنفری - دکتر عسگری - عزیز مرادی - خانم دکتر طالقانی - علی طباطبائی - خانم ضرابی - طلوعی - خانم دکتر صنیع - دکتر سعید حکمت - دکتر محقق - نجد شیبانی - فیصلی - قاضی زاده - قدردان - کورانلو - مهندس نصر - دکتر لقمان ادهم - سعیدوزیری - یوشهری - دکتر مرتضوی - دکتر وفا - اکبر مسعودی - مظاهری - مظهری - مهندس عبدالحمید معینی - دکتر وزیری - پور بابائی - دکتر وحیدنیا - دکتر خسروی کردستانی - مهندس ریاضی - مهندس صائبی - زعفرانلو - خانم بزرگنیا - عبدالهادی آقایان - عبدالعباس طرفی - دکتر بوذرجمهر مهر .

(آراء مأخوذه و مهره های نفتی شماره شد و نتیجه

بقرار زیر اعلام گردید)

اوراق رأی ۲۲۶ رأی

مهره نفتی ۲۲۵ مهره

(يك رأی اضافه از طریق قرعه برداشته شد)

رئیس - استخراج آراء در خارج از جلسه علنی انجام خواهد شد و نتیجه در جلسه آینده مجلس شورای ملی اعلام میشود .